

Ö?renci-Ö?retmen ?li?ki Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). Ö?renci-Ö?retmen ?li?ki Ölçe?i. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=26615>

Özet

Öğrenci-Öğretmen İlişkisi Ölçeği, Derya Şahin tarafından 2014 yılında Türkçe'ye uyarlanmıştır (adaptasyon) bir psikometrik araçtır. Ölçek, öğretmenlerin bakış açısıyla öğrenci ve öğretmen arasındaki ilişkinin kalitesini ve niteliğini değerlendirilmeyi amaçlamaktadır. Orijinal ölçeğin yapısını koruyarak, toplam 28 madde ve 3 temel alt boyuttan oluşmaktadır: Çatışma, Yakınlık ve Bağımlılık. Yapılan güvenirlik analizlerinde, ölçeğin iç tutarlılık katsayısı (**Cronbach Alfa**) .86 olarak rapor edilmiştir. Bu çalışmada, eğitim psikolojisi alanında öğrenci-öğretmen etkileşimlerini ölçmek için güvenilir bir araç sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Öğrenci-Öğretmen İlişkisi, Ölçek, Eğitim Psikolojisi, Okul Öncesi, Uyarlama, Çatışma, Yakınlık, Bağımlılık.

Yazarlar

Derya Şahin

Amaç

Öğrenci-Öğretmen İlişkisi Ölçeği'nin temel amacı, öğretmenlerin bireysel öğrencilerle kurdukları ilişkinin duygusal ve davranışsal boyutlarını standardize edilmiş bir biçimde ölçmektir. Bu ölçek, ilişkinin hem olumlu (Yakınlık) hem de olumsuz (Çatışma ve Bağımlılık) yönlerini saptayarak, ilişkinin kalitesine dair kapsamlı bir değerlendirme sunar.

Eğitim ortamında sağlıklı öğrenci-öğretmen ilişkileri, öğrencinin akademik başarıları ve psikososyal gelişimi açısından kritik öneme sahiptir. Bu nedenle ölçek, riskli veya zorlayıcı ilişkilerin dinamiklerini erken aşamada tespit ederek, öğretmenlere ve okul psikologlarına gerekli müdahale ve destek stratejilerini belirlemede yardımcı olmayı hedefler.

Yapı

Ölçek, psikolojik literatürde **sosyal gelişim** ve **bağlanma teorileri** ile yakından ilişkili olan öğrenci-öğretmen ilişkisi yapısını ölçmektedir. Bu yapı, üç ayrı ancak birbiriyle ilişkili alt boyutta incelenir:

Yakınlık: Öğretmen tarafından algılanan karşılıklı sevgi, sıcaklık, güven ve destekleyici etkileşimlerin derecesini ifade eder. Yüksek Yakınlık puanları, güçlü ve pozitif bir bağlanma işaret eder.

Çatışma: Öğretmen tarafından algılanan gerginlik, anlaşmazlık, öfke ve olumsuz etkileşim

s?kl???n? ifade eder. Yüksek Çat??ma puanlar?, ili?kinin zorlay?c? ve y?prat?c? oldu?unu gösterir.

Ba??mlil?k: Ö?rencinin ya??na uygun olmayan düzeyde a??r? ilgi, onay veya yardım talebi göstermesini ifade eder. Bu, genellikle ö?rencinin ba??ms?zlik geli?iminde zorluklar ya?ad???na dair bir gösterge olarak de?erlendirilebilir.

Geçerlik

?ahin (2014) taraf?ndan ger?ekle?tirilen Türkçe uyarlama çal??mas?nda geçerlik bulgular?na dair kaynak içerikte detayl? bilgi sunulmam??t?. Ancak psikometrik aç?dan geçerlik, ölçe?in ger?ekten ö?renci-ö?retmen ili?kisinin yap?s?n? ölçtü?ünü kan?tlamak için zorunludur.

Genellikle uyarlama çal??malar?nda, orijinal ölçe?in faktör yap?s?n?n Türk kültüründe de korundu?unu göstermek amac?yla **yap? geçerli?i** (faktör analizi sonuçlar?) ve ilgili d?? ölçütlerle ili?kisini inceleyen **kriter geçerli?i** çal??malar?n?n yap?ld??? varsay?lmaktadır.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenilirlik analizleri, Türkçe formun iç tutarlil???n? de?erlendirmi?tir. ?ahin (2014), ölçe?in genel iç tutarlilik katsay?s?n? **Cronbach Alfa** de?eri olarak .86 ?eklinde rapor etmi?tir.

Bu de?er (.86), psikometride kabul edilebilir güvenilirlik s?n?rlar?n?n oldukça üzerinde olup, Ö?renci-Ö?retmen ?li?ki Ölçe?i'nin Türkçe formunun yüksek düzeyde iç tutarlil???a sahip oldu?unu göstermektedir. Bu, ölçek maddelerinin tutarlil? bir ?ekilde ayn? psikolojik yap?y? ölçtü?ü anlam?na gelmektedir.

Faktör Analizi

Ö?renci-Ö?retmen ?li?ki Ölçe?i, toplam 28 maddeden olu?makta ve üç ana faktör (alt boyut) alt?nda toplanmaktadır. Bu faktör yap?s?, orijinal ölçe?in teorik temellerine dayanmaktadır ve uyarlama çal??mas?yla do?rulanm??t?r.

Faktörler ve madde say?lar? ?u ?ekildedir:

Çat??ma Alt Boyutu: 11 madde

Yak?nl?k Alt Boyutu: 10 madde

Ba??mlil?k Alt Boyutu: 7 madde

Araç

Test Type: Uyarlama (Adaptasyon)

Format: 28 maddelik, öğretmenlerin doldurduğu öz bildirim ölçek formatındadır.

Language Available: Türkçe

Population Group: Öğretmenler (Öğrenci-Öğretmen ilişkisini değerlendiren taraf)

Age Group: Ölçek, özellikle okul öncesi ve ilköğretim çağındaki öğrencilerle çalışan öğretmenler için geliştirilmiştir.

Population Details: Türkiye'de farklı eğitim kademelerinde görev yapan öğretmenler örneklem olarak kullanılmaktadır.

Test Methodology: 5'li Likert tipi derecelendirme kullanılmaktadır. Yanıt seçenekleri 1="tamamen uyuyor" ile 5="kesinlikle uymuyor" arasında değişmektedir.

Anahtar Kelimeler

Eğitim, Öğretmen, Öğrenci, Psikometri, Likert, Cronbach Alfa, Okul.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilgi mevcut değildir.

Affiliation Email addresses: derya.sahin@ege.edu.tr

Correspondence Address: Derya Şahin (Sorumlu Yazar)

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçeğin Türkçe uyarılma çalışması 2014 yılında yayınlanmıştır. Ölçeğin kullanımı için izin ve olası ücretlendirme bilgileri hakkında sorumlu yazar Derya Şahin ile doğrudan iletişime geçilmesi gerekmektedir.

Ölçeğin orijinal PDF dosyası aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir: [ogrenci-ogretmen-iliski-olcegi-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Şahin, D. (2014). Öğrenci-Öğretmen İlişkisi Ölçeği'nin Türkçe'ye uyarlanması. *Journal of Educational Sciences & Practices*, 13(25), 87-102.

Ö?renci-Ö?retmen ?li?ki Ölçe?i Maddeleri

Ölçek 28 madde ve 3 alt boyuttan olu?maktadır. Örnek maddeler a?a??dad?:r:

Çat??ma (11 m): Bu çocuk ve ben daima birbirimizle mücadele eder gibiyiz.

Yak?nl?k (10 m): Bu çocukla aramdaki etkile?im, kendimi etkili ve güvenli hissetmemi sa?lar.

Ba??ml?l?k (7 m): Bu çocuk gerçekten yard?ma ihtiyac? olmad??? zamanda benden yard?m ister.

ARABPSYCHOLOGY.COM